ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1930 R.

INAUGURACJA PAWILONU POLSKIEGO W LIÉGE

Tegoroczna Międzynarodowa Wystawa Przemysłowa w Liége zachowała wiernie tradycję opóźniań się tego rodzaju przedsięwzięć. Oficjalne otwarcie Wystawy nastąpiło wprawdzie dn. 3 maja r. b., jednak i dziś jeszcze, choć od tego terminu upłynęły trzy tygodnie — tereny wystawowe, pawilony i stoiska mają raczej charakter przygotowawczy, a w każdym razie niedokończony. Większość pawilonów zamknięta, inne — zawalone pakami i workami, kryjącemi przyszłe eksponaty, zaś nieliczne grupy robotników krzątają się dość flegmatycznie, nie przejmując się żadnemi terminami. Porównanie z naszą zeszłoroczną Wystawą w Poznaniu wypada korzystnie dla polskiej inicjatywy.

Stoisko Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

Zaledwie kilka pawilonów można uważać za wykończone; są to pawilony: polski, włoski, szwajcarski, japoński i egipski. Z pawilonów belgijskich najwięcej zaawansowany w urządzeniu jest dział ciężkiego przemysłu. Chemiczny dział belgijski, oprócz standu Solvaya, wygląda jak świat — przed stworzeniem, w stanie chaosu.

Dn. 24 maja 1930 odbyła się inauguracja pawilonu polskiego, w obecności belgijskiego Ministra Komunikacji, p. Lippensa. W uroczystości wzięli również udział: Komisarz Rządu Polskiego do spraw wystaw belgijskich, p. Minister Bertoni, poseł Rzeczypospolitej w Belgji p. Minister Jackowski, poseł Rzeczypospolitej w Holandji p. Minister Kętrzyński i spore grono przemysłowców polskich, wśród których przemysł chemiczny reprezentowany był przez Dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego.

Inauguracja rozpoczęła się od zwiedzenia pawilonu polskiego, który urządzony jest dosyć skromnie, jednak dostatecznie ściśle i obrazowo odtwarza dynamikę naszych powojennych wysiłków. Możnaby tylko sformułować uwagę, że pawilon nasz grzeszy nadmiarem tablic, zestawień graficznych i t. p., które były celowym materjałem informacyjnym w Poznaniu, lecz któ-

re w Liége mogłyby być traktowane powściągliwiej. Pięknie natomiast wypadły tablice i napisy, ilustrujące udział polskiego oficera w belgijskich walkach o niepodległość.

Przedstawiciele władz i społeczeństwa belgijskiego z wielkiem zainteresowaniem oglądali eksponaty polskie, zaś p. Minister Lippens dłuższą chwilę spędził w chemicznym dziale pawilonu, szczegółowo dopytując się o techniczne metody, konjunkturę i t. d. polskiej wytwórczości związków azotowych, jedwabiu sztucznego, karbidu i żelazokrzemu.

Oficjalne przemówienia rozpoczęły się mową p. Ministra Bertoniego, który podkreślił tradycje, łączące dwa narody, oraz wspólnotę aspiracyj politycznych i gospodarczych. Dyrektor warszawskiej delegatury Górnośląskiego Związku Górniczo-Hutniczego, p. M. Szydłowski, dał rzut oka na obecną sytuację życia gospodarczego w Polsce. Prezes Polsko-Belgijskiej Izby Handlowej, p. A. Wieniawski, w znakomitem przemówieniu zobrazował wyniki współpracy polsko-belgijskiej na polu finansów i przemysłu. Ostatnim mówcą był p. Minister Lippens, który w serdecznych słowach ujął ocenę polskich poczynań i który okrzykiem na cześć solidarności polsko-belgijskiej zakończył uroczystość inauguracji pawilonu polskiego na wystawie międzynarodowej w Liége.

KONSUMCJA NAWOZÓW SZTUCZNYCH

Dokonane zostały interesujące obliczenia w zakresie konsumcji nawozów sztucznych (azotowych, fosforowych i potasowych) w kilkunastu krajach Europy oraz w Egipcie i Japonji. Podajemy niżej zestawienie odpowiednich liczb za r. 1928, przeliczonych na kilogramy azotu (N), bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5) oraz tlenku potasu (K_2O) i odniesionych do 1 ha ziemi ornej, wreszcie wzajemne ustosunkowanie tych liczb do siebie, przyjmując zużycie azotu jako równe jednostce.

Nazwa kraju	N	P_2O_5	K_2O	$N:P_2O_5:K_2O$
Belgja	34,2	33,7	23,8	1:0,9:0,7
Czechosłowacja	4,5	9,7	5,0	1:2,1:1,1
Danja	8,8	20,6	4,8	1:2,3:0,5
Francja	7,0	20,2	8,9	1:2,6 1,1
Holandja	30,9	51,5	43,7	1:1,6:1,4
Hiszpanja	6,1	16,3	1,2	1 2,6:0,2
Jugosławja	0,1	1,8	0,06	1:1,8:0,6
Niemcy	20,9	26,6	38,2	1:1,2:1,8
Polska	2,1	4,8	7,6	1:2,3:3,6
Portugalja	0,5	4,8	0,1	1:9,6:0,2
Szwecja	3,8	10,0	8,4	1:2,6:2,2
Wielka Brytanja i Irlandja	6,8	18,9	7,0	1:2,9:1
Włochy	3,6	16,0	1,5	1:4,4:0,4
Egipt	14,1	2,5	0,1	1:0,1:0,01
Japonja	23,5	24,6	5,6	1:1:0,2

Liczby powyższe, jeżeli chodzi o Polskę, powinnyby ulec jeszcze pewnym korektywom na podstawie autentycznych danych polskich. Poprawek tych jednak nie wprowadzamy, gdyż zamąciłyby one obraz całokształtu stosunków nawozowych, opracowanych na jednakowych dla wszystkich krajów podstawach. Należy też zaznaczyć, że zużycie nawozów sztucznych w r. 1929 zmieniło się na korzyść nawozów azotowych, których konsumcja wzrosła zarówno w liczbach bezwzględnych, jak w stosunku do innych nawozów sztucznych.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert & Michalski", Warszawa, Krak. Przedm. 13, Gmach Hotelu Europejskiego, przesyła nam spis następujących wydawnictw, w zakresie chemji i technologji chemicznej:

Brückner Horst. Katalytische Reaktionen in der organisch-chemischen Industrie. Tl. 1. (Mit 9 Abb). (VIII, 168 S). 1930. geb. Mk 16—.

Fölsch Max. Die Fabrikation und Berarbeitung von ätherischen Olen. Mit 44 Abb. 1930. (XII, 428 S). Lw. Mk. 12—.

Kind Walter. Textil-Industrie. 3 (Wäscherei-Blecherei 2. Aufl. Mit 26 Abb). 182 S. 1930. Mk. 1 80

Wüstenfeld Hermann. Lehrbuch der Essigfabrikation. Mit 118 Textabb. 1930. (XVI, 403 S). Lw. Mk. 26.—.

Althausen L. Wegweiser der Chromgerbung. 1930. (116 S). Lw. Mk. 6.—.

Burger A. Leitfaden der modernen Parfümerie. Mit 5 Abb. in Text. 1930. (XII, 198 S) Lw. Mk. 10.—.

Handbuch der Kautschukwissenschaft. Hrsg. v K. Memmler. Mit 246 Abb. im Text. u. 10 Taf. 1930. XXIV, 766 S). Lw. Mk. 60—.

Lehne Adolf. Textilchemische Erfindungen (VIII, 84 S). 1930. Subskr. Mk. 4.50.

Berl E. und Fr. Löblein. Zur Kenntnis der keramischen Eigenschaften von Kalk-Tonerde-Silikaten und anderen feurfesten und hichfeuerfesten Materialien. Mit. 15 Abb. im. Text. 1930. (III, 28 S) Mk. 4.50.

Berl E. und G-Lunge. Taschenbuch für die anorganisch-chemische Grossindustrie. 1930. Lw. u. in Mappe. Mk. 37.50.

Knapp Oscar. Die Berechnung der Gläser als konstutive Eigenschaft 1930. (‹2 S). Mk. — 50.

Loeser Carl. Tonmassen und ihr Verhalten beim Trocken. 1930. Mk. —.75.

Shultz G. Farbstofftabellen. 7. Aufl. Bd. 1. 1930. Mk. 8 00.

Besborodow M. A. Ueber das Zusammenschmelzen des Emails mit Glas. 1930. (24 S). Mk. 1.00.

Kästner Fritz. Röhntgenographische Studien an Kaolinen und Tonen 1930. (7 S). mit Mk. —.50.

Adam N. K. The Physics and Chemistry of Surfaces. £—.17/6.

Beale H. B. The eBginnigs of Chemistry £.—.4 6.

Hackney. The Quantitative Analysis of Inorganic Materials. £—. 30/—.

Denn H. G. An Inorganic Chemistry. pp. 688. £.—12/6.

NA MARGINESIE

Jedną z plag życia polskiego przemysłowca stały się od pewnego czasu kwestjonarjusze, formularze, ankiety i tabelaryczne zapytania, jakiemi zarzucane są fabryki przez wszystkie nieomal instytucje państwowe, komunalne i samorządowe. Badaniem statystyki, sytuacji i konjunktur eksportowych zajmują się np. takie organizacje, jak Instytut Eksportowy, Instytut Badania Konjunktur, Główny Urząd Statystyczny, Izby Przemysłowo-Handlowe, Biura Ekonomiczne poszczególnych banków, odpowiednie wydziały Urzędów Wojewódzkich, ba! niekiedy gminy. Jeżeli zaś — co nieraz miewa miejsce, fabryka znajduje się w innej miejscowości, niekiedy w innem województwie, niż zarząd przedsiębiorstwa — wówczas ilość kwestjonarjuszów automatycznie się podwaja, gdyż są one rozsyłane zarówno do biura zarządu, jak do fabryki. Co więcej, zarówno jedne jak drugie obwarowane są w wielu wypadkach groźnem ostrzeżeniem, że niewypełnienie kwestjonarjusza pociąga za sobą grzywnę pieniężną.

Ponieważ każdy kwestjonarjusz ułożony jest pod nieco innym kątem widzenia, zawiera coraz to inny schemat odpowiedzi na pytania, w inny sposób grupuje właściwy materjał — niema możliwości posiłkowania się jedną i tą samą odpowiedzią dla wszystkich zapytujących. Przemysłowiec zasypywany zewsząd ankietami staje więc przed dylematem: albo zorganizowania specjalnego biura statystyczno-informacyjnego, którego zadaniem będzie formułowanie szczegółowych i dokładnych odpowiedzi na przesyłane zapytania; albo udzielania dorywczych, nieścisłych i tylko z formalnego punktu widzenia ujętych informacyj. Nikt bowiem nie chce się narażać na przykre konsekwencje finansowe, wynikające z pominięcia milczeniem wszelkich nadsyłanych kwestjonarjuszy. Oczywiście, w obecnej sytuacji nie myśli się przecie o powoływaniu nowego aparatu urzędniczego, celem udzielania interviewów urzędom, żądnym wiadomości. W wyniku — dzieje się rzeczywista szkoda społeczna. Przemysłowiec, zniechęcony coraz to nowemi zapytaniami, udziela tylko najogólniejszych odpowiedzi pod przymusem. Statystyki i zestawienia, prowadzone przez poszczególne instytucje, nie są dostatecznie ścisłe i częstokroć różnią się znacznie między sobą. Niepotrzebnie zatrudnia się szereg ludzi nad opracowywaniem w różnych instytucjach tych samych tematów.

Czy nie najwyższy czas, aby zlikwidować to niewątpliwe marnotrawstwo, powierzyć zbieranie wiadomości jednej naczelnej organizacji statystycznej i uwolnić przemysł, bez tego dość przeciążony, od udzielania szeregu odpowiedzi na ten sam temat!

KRONIKA

Dn. 16 maja odbyło się posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na którem między innemi rozpatrywano sprawę obniżenia kosztów przewozu fosforytów z Gdańska i Gdyni do fabryk superfosfatu. Wobec niemożności dalszego obniżenia taryfy wyjątkowej poniżej 2 groszy od tonnokilometra, postanowiono zbadać sprawę możliwości zniżek drogą łamanych taryf rzeczno-kolejowych.

Wobec tego, że z dn. 30 września wygasa ważność całego szeregu taryf wyjątkowych, Komitet Taryfowy wyłonił komisję do szczegółowego zbadania, jakie taryfy wymagają prolongaty. W skład Komisji wszedł również przedstawiciel Związku, p. A. Barszczewski.

Powzięta została również uchwała obniżenia kosztów przewozu miału węglowego do poziomu taryf przed 1 października 1929 r. Natomiast Min. Komunikacji odmówiło przyznania specjalnej zniżki na miał węglowy w miesiącach letnich, motywując odmowę trudną sytuacją kolei.

Min. Komunikacji wydało zeszyt 3 części II Taryfy Towarowej, zawierający taryfy przeładunkowe w komunikacji z portami śródlądowych dróg wodnych. Intencją tych taryf jest poparcie rozwoju dróg rzecznych. Taryfy przeładunkowe przyznają przewozom kolejowym — do lub od przystani rzecznych — prawo stosowania wszystkich taryf wyjątkowych, ustalonych dla obrotu wewnętrznego i zagranicznego, przytem niektóre przewozy otrzymały specjalne zniżki taryfowe, aby możność przewozu drogą kombinowaną kolejowo-wodną uczynić istotnie realną. Do takich artykułów należą, między innemi: drzewo garbarskie, gumożywice, kauczuk, gutaperka, oleje roślinne z nasion egzotycznych, tłuszcze zwierzęce techniczne i t. p.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 40 z dn. 27 maja r. b. ukazało się pod poz. 350 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 11 kwietnia 1930 r. w sprawie statystyki celnej.

Rozporządzenie to unifikuje wszystkie dotychczasowe przepisy w powyższym zakresie i daje jednolite podstawy opracowywania statystyki celnej. Na Rozporządzenie powyższe zwracamy uwagę wszystkich przedsiębiorstw, pozostających w stosunkach z polskiemi urzędami celnemi.

ECHA

Dn. 30 kwietnia zmarł Dyrektor Administracyjny Zakładów Solvay w Polsce, ś. p. Wacław Ostrowski. Zmarły objął odpowiedzialne stanowisko z chwilą zorganizowania Zakładów Solvayowskich na terenie niepodległej Polski i zajmował je aż do ostatnich swoich dni, pracując ku pożytkowi całego naszego przemysłu chemicznego.

Cześć Jego pamięci!

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	2,— „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlowy 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	250 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
„ techniczna	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	240 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	14 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	17 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	260 „
Oleina zwierzęca destylat	295 „
„ „ saponifikat	285 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	19,95 „
Siarczan amonu	43 „
* Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	290 „
Superfosfat 16%	13,76—15,20 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1. telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10